

«Våler-engelsk» – side 8
Totengata 7 – side 12
Evig skam – side 14



VÅLERENGA HISTORIELAG - vi tar vare på fortida for framtida

nr. 4 - 2022
25. årgang

MER GAMMELT ENN NYTT



Medlemsmøte 31. januar – side 19

Medlemsmøte 7. mars – side 19

Av Even Haugseth

God jul og godt nytt år!

Siden sist har vi gjennomført vår tradisjonelle fotoutstilling, og frammøtet var slett ikke verst. En stor takk til alle som sto på både før, under og etter utstillinga! Hyggelig at dere verdsetter arbeidet som gjøres for å vise fram bildeskattene som finnes fra vår del av byen. Selv om mange bilder kan ses på nettet, er det noe annet å komme på god gammeldags fotoutstilling, treffe kjente og slå av en prat over en kaffekopp og et par vafler. Muligheten for å kunne ta med familien er også der, å vise og fortelle barnebarna hvordan det var i «gamle dager». Egentlig behøver vi ikke gå så langt tilbake i tid før ting var ganske annerledes enn den verden unger i dag vokser opp i. En av de som var til stede på utstillinga, fortalte om barnebarnet sitt som knapt visste at en «i gamle dager» måtte ha med seg lommebok eller pengepung med mynter og sedler for å kunne betale for seg i butikken. Snart går det ikke an å kaste på stikka lenger, heller. Vi bør skynde oss og ta med de små på dette før myntene forsvinner.

På årets siste medlemsmøte fikk vi besøk av både Vålerenga mannskor og 4 stykker som visste mye om gamle Enerhaugen. Koret har vi ventet lenge på, og endelig fikk de det til på en tirsdag. Jammen ble det ikke innslag om Enerhaugen også. Imponerende at det er så mange med i koret. Det ble en innholdsrik kveld for alle som møtte opp. Det er litt spesielt at vi har høyst oppegående tidsvitner fra dette lille området i vårt nabolag som kan fortelle om sin oppvekst i en totalt annen verden enn det Enerhaugen er i dag. I tillegg fikk vi se et betydelig antall private bilder fra denne tida, og det gjorde jo denne reisa tilbake i tid ekstra spennende. Heldigvis at noen av disse husene ble reddet og kan beskes i «Gamlebyen» på Folkemuseet sammen med utedassen fra Smålsengata og gamle Eben-Eser fra Enebakkveien. Takk til alle som bidro til at dette ble en fin kveld for oss!

Når vi nå snart går inn i et nytt år, vil vi gjerne dele med dere hva som venter av arrangementer i det første kvartalet av 2023. Flere husker nok at Ole Peter Nordby fra Etterstad fortalte om fyrstikkarbeiderstreiken i 1889 på et av møtene våre. Han er dyktig til å finne ukjente opplysninger i vår lokalhistorie. Karin Arnesen har også holdt foredrag om Vålerenga gårdshistorie da Salomonsen holdt til der de siste tiårene av 1800-tallet. Det var den tida da Vålerenga ble bygd ut og ble en del av byen. Nå vil Ole Peter fortelle oss om gårdshistorien på begynnelsen av 1800-tallet, den gangen dette virkelig var på landet. Benytt anledningen til å få med dere også dette. Mye interessant her også, og med hans engasjement og fortellerevne, ligger det an til å bli en spennende vinterkveld litt inn i det nye året. Se plakaten for dette møtet lengre bak i bladet.

Det har pleid å være labert frammøte på årsmøtene våre. I den anledning prøver vi neste år med årsmøte og medlemsmøte samme kveld. Det blir 7. mars. Etter tips fra et medlem fikk vi vite at det i fjor ble utgitt nye bøker om arbeiderdikteren Rudolf Nilsen. De fleste vet jo at han ble født i Orknøygata. Det er Jon Arne Corell som er utgiver av disse. Han satte melodier til flere av diktene

allerede på 1970-tallet, og sist han besøkte oss, sang han disse for oss. Vi får høre om Rudolfs liv og diktningen hans. Kjenner vi han rett, så tar han med seg gitaren og synger litt for oss denne gangen også. I tillegg blir det signering og salg av bøkene. Plakat om møtet finnes bak i dette bladet.

Viktige ting skjer ved Sotahjørnet. OBOS inviterte i november beboere og andre interesserte til nok en presentasjon av deres foreslåtte byggeprosjekt i Etterstadgata 2 og 4. Også denne gang var det i Kampen menighetshus. Denne gangen hadde de med seg en modell over hvordan de ser for seg at dette skal bli. Det var muligheter for å uttale seg og komme med kommentarer og forslag. Som forrige gang i juni var det bra oppmøte. 28. november hadde Plan- og bygningsetaten høringsfrist om dette byggeforlaget. Over 50 innsigelser er kommet inn. Dette vitner om stort engasjement både lokalt og ellers. Historielaget har sendt inn høringsvar. Det går i korte trekk ut på at vi er imot at OBOS får rive og bygge nytt der hvor Pottemakerhuset i nr. 4 ligger. Kulturminnet med Bratlies skismøringsfabrikk i kjelleren og husets forhistorie som pottemakerverksted og -bolig samt skifabrikk, er viktig for oss.

OBOS' hovedargument for å rive Pottemakerhuset, er at de mener det er for liten plass mellom dette og nybygget bak. Vi er av den oppfatning at så lenge ikke nybygget er oppført, kan dette tilpasses, slik at Pottemakerhuset reddes. Vi mener at miljøet langs Etterstadgata fra kiosken i nr. 2, steinmuren bak kiosken, Pottemakerhuset og kommunens hus i nr. 6, bevares, restaureres og utvikles til nytte og glede for lokalmiljøet. Etter at høringsfristen gikk ut, leser vi at også Byantikvaren nå ser muligheten for et mer tilpasset nybygg bakerst på eiendommene, men at alt mot Etterstadgata bevares. Det må være OBOS og kommunens ansvar å bære kostnadene ved å sette i stand sine eiendommer. Lokalmiljøet inviterer til å finne måter å drifte husene som brukes til lokale aktiviteter. Det kom også inn innsigelser fra flere, bl.a. BaneNOR som får oss til å stille oss spørrende om beliggenheten av disse eiendommene gjør at det ikke er lov å bygge boliger her på grunn av støy, luftforurensning og nærheten til Gjøvikbanen. Spennende blir det i alle fall å følge denne saken videre inntil bystyret avgjør saken antakelig en gang i 2023. Vi håper i alle fall at det blir tatt hensyn til lokalmiljøets medvirkning og engasjement for å bevare Vålerengas særegenhet.

Da runder vi av dette året: God jul! Vi ser fram til nye aktiviteter i 2023. Godt nytt år!

Forside:

Julegrantenning foran Vålerenga kirke i 2011 i regi av Vålerenga Vel.
Foto: Reiner Schaufler

Av Jarle Teigøy



Anders Beer Wilse/Oslo Museum

Jordalgata

Jordalgata fikk sitt navn i 1891. Den gang var dette den naturlige adkomstveien fra Åkebergveien til Jordal teglverk. I dag er den det til blant annet Jordal Amfi og Jordal idrettsplass. 1929 bygde Botsfengselet disse funksjonærboligene. Hyggelig er det at Hovinbekken som i mange år har vært gjemt i rør, igjen har fått se dagens lys.



Even Haugseth



Fotoutstilling 15. og 16. oktober

av Håkon O. H. Engh

Vi har aldri hatt hverken ambisjoner eller noe ønske om å konkurrere med høstutstillinga i kunstneres hus i Wergelandsveien, men enda en gang har vi lagt vår egen årlige høstutstilling i Vålerenga kjerkes menighetssal bak oss. Akkurat det med preposisjoner og veinavn har forresten undra meg litt. Vi sier «på» Drammensveien, men «i» Strømsveien. Helt objektivt vurdert skyldes det selvfølgelig at Strømsveien har mest å by på. Det bør være mer enn nok å nevne Sotahjørnet. Stedet som oser slik av historie, tradisjon og kultur får jo selv Nasjonalbiblioteket PÅ Drammensveien til å framstå som ei ubetydelig pølsebu.

Men nok om det, for igjen å sitere salige president Darwin P. Erlandsen i det legendariske Norsk Dusteforbund. Nå er det historielagets utstilling dette handler om.

Det er mange som bruker store deler av året til å forberede utstillinga vår. Så tar det oss to dager å rigge det hele opp, og et par timer etter at siste publikummer har forlatt lokalet søndag ettermiddag er alt nede igjen, og menighetssalen bragt tilbake til det normale. De involverte trenger litt mer tid til å «lande» etter årets store krafttak.

Vi var spente på hvordan frammøtet ville bli til den andre utstillinga i «post-pandemi tid». Utafor kjerka ble besøkende møtt av en veteranbrannbil og den modellen av Sotakiosken som ble brukt under årets Østkantspell. Spenninga vår slapp taket kort tid etter at dørene ble åpna på lørdagen. Det ble stinn brakke og tillop til trengsel.

Søndagen bød også på godt frammøte, men ikke like bra som dagen før. Ansvarer for det kan vi antakelig tilskrive et surt og kaldt vær med en god del regn. Men også i år kunne vi konstatere at mange møtte opp begge dagene. Alt dette våger vi ubeskjeden å tolke som et tegn på at vi enda en gang lyktes med å «treffe publikum hjemme».

Når det dreier seg om Vålerenga og nærområdene, er det aldri noe problem å finne interessante og spennende temaer. Det er for eksempel nesten alltid ett eller flere jubileer som er verd å feire. I år er det minst tre; Vålerenga kjerke fyller 120 år i disse tider, den omstridte Sotakiosken er hundre år, og det er trettifem år siden det gamle trehuset i Hedmarksgata 2 fikk nytt liv som Vålerengas eget bydelshus. Og hvis vi ser stort på det og tenker litt kontrafaktisk, kan vi si at det var minst fire grunner til feiring. Synnøve Finden, som la grunnlaget for det seinere industrieventyret ved å starte produksjon av pultost i Danmarks gate, ville nemlig ha fylt 140 år, dersom vi glemmer det ubestridelige faktum at hun døde i 1957. Det ville ganske sikkert med god margin ha vært Vålerengarekord.

De nevnte jubileene var markert med et bredt utvalg av bilder og gjenstander. Andre temaer var før/nå bilder (som vi alltid har med), branner på Vålerenga, Sotakiosken, Østkantspellet, Enerhaugen, Etterstad, VAIL og Totengata, postkort fra Vålerenga, gjenstander fra 1980-åra og neste års kalender.

Vår egen kunstner Fred Arild Ruud må selvfølgelig også nevnes og få en spesiell takk. I tillegg til å ha salgsutstilling av sine egne bilder, mange av dem med motiv fra Vålerenga og omegn, fulgte han også i år opp tradisjonen med å donere et av sine bilder til utlodning.

Vår egen «butikk» med salg av effekter av ymse slag var denne gangen trukket inn i selve utstillingshallen.

Historielagets styre hadde ikke hatt noen mulighet til å gjennomføre disse utstillingene uten hjelp og støtte av ymse slag fra frivillige. Mange av dem deltar år etter år. Vi skylder dem alle en stor og varm takk for bidrag og praktisk innsats. Ikke minst de trofaste jentene på kjøkkenet og i «restauranten», som antakelig i lang tid framover vil drømme om vaffelrøre, osen fra brennvarme jern og vafler i alle stadier av steking. Forhåpentlig blir ikke drømmene mer

marerittaktige enn at de trofaste damene, når de får det litt på avstand, også i framtida vil velsigne oss med sin uvurderlige innsats.

Og sist, men absolutt ikke minst, må vi takke alle dere som møtte fram. Takk for interessen og de mange gode ordene, som vi er ubeskjedne nok til å ta som tegn på at de årlige utstillingene våre blir satt pris på. Så også denne gangen. Når vi får pusta ut og får litt avstand til det tilbakelagte, gir slikt nytt mot og lyst til å sette i gang igjen neste år. Vi håper og tror derfor at vi på samme tid i 2023 kan ønske velkommen til enda ei ny utstilling.



Danmarks gate 4 under krigen

Av Kate Wohlstedt

Under henvisning til artikkelen om Danmarks gate 4 fra Filmkvel-den i MER GAMMELT ENN NYTT Nr. 3 2016 vil jeg gjerne skrive noen ord om gården fra krigens dager, og hvordan det var å ha tyske soldater og offiserer som naboer under krigen da jeg var mellom 5 og 10 år.

Danmarks gate 4 har blitt tømt for leiebeoere en gang tidligere, nemlig i 1940 da eieren, frk. Weng, som var nazist, kastet ut alle de norske leieboere til fordel for tyskere. Tyske soldater og offiserer flytta inn med sitt pikk og pakk og tok over hele gården pluss gårds-huset som ble brukt til garasje og verksted m.m.

Mine foreldre og jeg bodde i 2. etasje i Danmarks gate 2 over kolonialbutikken til snille frk. Larsen og kunne følge godt med i hva som foregikk inne på gården i Danmarks gate 4 fra kjøkkenvinduet vårt, og det var alltid stor aktivitet der inne, men det var vanskelig å forstå akkurat hva det var de holdt på med, i alle fall for ei lita jente.

Det sto alltid en tysk soldat vakt med gevær på skuldra utenfor porten til firrer'n og det gjorde at det var skummelt å gå ut og inn av porten til toer'n. Nesten like skummelt som at jeg måtte passe meg for rottene innenfor porten vår. Vi hadde både utedass og søppelkasser innerst i gården og der trivdes rottene.

Ettersom mine foreldre var jøssinger, holdt vi oss langt unna de tyske naboene. Jeg vet at foreldrene mine var urolige for sabotasje av tyskegården, men det skjedde heldigvis aldri noe sånt der. Når flyalarmen gikk, var det bare å løpe rett ned i den innerste, mørke kroken i kjelleren sammen med rottene.

Det var en fordel med å ha tyskere som naboer, og det var at jeg kunne plukke sigarettstumper til faren min på fortauet utafor.

Heldigvis ble ikke vi, leieboerne i Danmarks gate 2, kasta ut av vår gårdseier, Henry Weng også nazist, som var bror til frk. Weng, eieren av Danmarks gate 4. Det var dessuten en fordel å bo i 2. etasje over kolonialbutikken til frk. Larsen som stakk til oss litt ekstra mat



iblant, og som senere lot oss både bruke telefonen til både å ringe ut og ta imot samtaler ved at hun banket i taket med feiekosten sin.

Vi bodde i 2 rom og kjøkken i en treromsleilighet, men ett værelse var allerede utleid da foreldrene mine flyttet inn. I 42/43 rekvirerte tyskerne/nazistene ett av værelsene våre til et norsk nazistektepar, og da ble det temmelig trangt i leiligheta vår med bare ett rom og kjøkken. Løsningen ble at jeg sov i en slagbenk på kjøkkenet hvor det ble stor trafikk når alle skulle hente vann fra springen. Vi måtte jo bruke kjøkkenet til å vaske oss, og det var jo i et vaskevannsfat med varmt vann fra kokeplata. Med en far som var rørlegger med hard og skitten jobb pluss alle vannhenterne, så var det godt å ha Enerhaugen Bad å ty til når vi skulle ta vårt ukentlige bad.

Nå bor jeg i Sverige og når svenskene klager over hvor ille allting var under krigen, så aner de nok ikke hvordan vi nordmenn hadde det. Men som alle vet, hadde vi veldig mye å takke svenskene for under krigen. Til slutt vil jeg ta med noen strofer fra en av Vålerengasangene:

*Jeg vil synge om Vålerenga,
det deiligste stedet på jord.*

*Og nå når Weng ikke lengre har penga,
så er det hyggelig i gården der vi bor.*





Et av de flotte bildene fra Sigurd Johansen og Harald Karlsens oppvekst på gamle Enerhaugen.

Enerhaugen - medlemsmøte 15. november

av Håkon O. H. Engh

Da Even Haugseth som vanlig ønska velkommen nøyaktig klokka 1900, var ca. 80 sitteplasser i menighetssalen besatt. Even kunne fortelle at dette var historielagets siste arrangement i 2022.

Kveldens tema var «Minner fra Enerhaugen». Even presenterte de to ekte «Enerhaugengutta», Sigurd Johansen og Harald Karlsen, som nå er med i Enerhaugen, Grønland og Tøyen Historielag. Han hadde tidligere hørt dem fortelle i Kampen Historielag om sin barndom og ungdom i bydelen som for lengst er blitt historie. Da slo det umiddelbart ned i ham at vi bare MÅ få dem til Vålerenga. Og endelig var de her!

Even presenterte også to representanter for Norsk Folkemuseum, Birte Sandvik og Morten Bing, som ville fortelle om flyttinga av de fem husene fra Enerhaugen som nå står på museet på Bygdøy.

Men aller først kom noe vi har forsøkt i lang tid å få til. Endelig kom Vålerenga Mannskor på besøk. Fem og tjue staute karer marsjerte inn og stilte seg opp sammen med dirigenten, som er eneste jente i koret. Gutta fra Vålerenga er forresten ikke det eneste mannskoret som har et feminint medlem til å svinge taktstokken.

Det ble vellyd og stas fra første til siste tone. Og repertoaret var tydelig valgt med omhu. Først fikk vi høre «Kveld» og «Mesteren», begge med tekst av Rudolf Nilsen. Han ble som kjent født på Vålerenga og er blitt beåret med «blått skilt» fra Oslo Bys Vel på veggen ved fødestedet i Orknøygata.

Deretter fulgte den gamle revyvisa «Det ringer for Enerhaugen», som er blitt udødeliggjort i Arvid Nilsens tolkning.

Til stor applaus avslutta de med «På jorden et sted» med André Bjerkes tekst.

Mannskoret er enda ett eksempel på hvor mye fint Vålerenga har å by på. Alle oppfordres til å kjenne sin besøkestid, når mannskoret holder to konserter i kjerka 17. desember kl. 1800 og kl. 2000.

Ingunn, presten vår, orienterte så om programmet i kjerka i advent- og juletida. Nå er vi tilbake til det vi kan kalle et normalår, og vi kan i hovedsak glemme pandemiestriksjonene. Hun kunne derfor legge fram et rikholdig program, inkludert julegrantenning og julemarked 27.11., julelønsj i Gubbelaget 30.11., vanlig program på julaften med gudstjenester kl. 1300 og 1500. Og flere andre arrangementer vil allerede være tilbaketil, når dette nummeret av medlemsbladet kommer i postkassene.

Som leder av Gubbelaget lar Ingunn sjelden være å reklamere for laget når det byr seg en anledning, og det gjorde hun heller ikke denne gangen. Alle gubber er velkomne! Det finnes ingen aldersgrense oppover, og den nedre grensa er ganske «flytende».

Så slapp Birte Sandvik og Morten Bing fra Folkemuseet til, og vi fikk høre deres spennende og engasjerende beretning;

Museet ble oppretta i 1894. I begynnelsen dreide alt seg om bondelandet, og i minimal grad om by. Først i 1902 kom det første byhuset, som ble henta i Bergfjerdings, og Henrik Wergelands lysthus fra Damstredet. Først fra 1915 begynte man å hente hus fra Gamlebyen, Grønland, Vaterland og Hammersborg. Det første huset fra Vålerenga var Enebakkveien 16, og så fulgte en utedass fra Smålsengata 1.

Før den gamle bebyggelsen på Enerhaugen ble jevna med jorda rundt 1960, ble det bestemt at fem av de gamle husene der også skulle flyttes til Folkemuseet. I de tider var det fremdeles konserva-

tive og ganske ensretta tanker og tradisjoner som rådde. Fokus var først og fremst på bondelandet. Skulle det tas vare på noe annet enn seterbuier, årestuer og andre bygninger knytta til landsbygda, var det først og fremst borgerskapet som ble framstilt. Daværende konservator på Bygdøy, Karsten Hopstock, var nok også prega av dette. Innredninga i de fem «nye» husene på museet var derfor deretter, da det nye tilskuddet til museet ble innviet av Hopstock i 1969. Altså med interiører som var ganske fjernt fra virkeligheta på Enerhaugen.

Men så begynte nye vinder å blåse. Man innså at det var gjort ei gedigen tabbe, og fra 2011 ble feilene retta opp. Året etter ble tidligere beboere invitert til museet og fikk se innemiljøer som framsto mer slik at de kunne kjenne seg igjen. Smaken av forgangen tid og et miljø som nå er historie, gjør den gjenskapte lille biten av Enerhaugen absolutt verd et besøk. Og Enerhaugens historie er samtidig også norgeshistorie.

Her overtok de to ekte enerhaugen gutta, Harald Karlsen og Sigurd Johansen. De kunne fortelle at Enerhaugens historie, slik vi kjenner den, begynte da Jørgen Young kjøpte området i 1815. Før det fantes var det bare et par fattige husmannsplasser under Ladegården i Oslo der. Folketellinga fra 1801 viser at de var hjem for 20 personer.

Young kom fra Vinger ved Kongsvinger og ble etterhvert en rik mann. Da de enorme plankestablene i Bjørvika forsvant med storbrannen i 1819, betydde det slutten for Christianias gamle patrisierklasse. Det ble plass for en ny gruppe selfmade forretningsmenn, og størst av dem ble Jørgen Young. Han engasjerte seg i mangslungne virksomheter, bl.a. trelasthandel, skipsrederi og et bryggeri. Restene av Youngs Bryggeri er i dag en del av Ringnes og Carlsbergkonsernet.

Snart begynte han utparsellering av tomter på Enerhaugen. Kjøpere og leietakere betalte med arbeid. Allerede i 1833 var 850 personer registrert som bosatt på Enerhaugen. Mange var innflyttere.

Harald og Sigurd vokste opp i denne lille delen av byen vår. De levde og lekte der i barndom og oppvekst. De kjente hver krok i de smale og bratte gatene og veiene. Foruten å fortelle om miljøet i seg sjøl konsentrerte de seg om oppvekst, ungdom og dagligliv på Enerhaugen. På mange måter kunne det være en beskrivelse av å være barn og ungdom hvor som helst i Oslo. Iallfall her på østkanten. De gikk på skole, søndagsskole og danseskole. Ellers spilte de fotball og gjorde hva andre barn og ungdom gjorde. Og de hang bakpå bussen opp Borggata. De fortalte om turer i Østmarka, til Sinober, telting på Langøyene, sykkelturner i nærområdene og til fjernere steder som sør- og vestland. Og som ungdom andre steder bytta noen etter hvert ut sykkel med moped eller motorsykkel. Og de gikk på Jarlen kino ved Galgeberg. Haralds bror var forresten den første av dem som tok artium. Og Harald sjøl var den første som oppnådde femti spilte landskamper i volleyball.

Trangboddheta og mangelen på komfort og fasiliteter satte sitt preg på livet. Selv om ingen andre hadde det like klaustrofobisk som den familien som bodde på 5 kvm med to barn. Møblering måtte skje med tanke på at det som var oppholdsrom og stuer om dagen, ble omgjort til soverom hver kveld.

Både Harald og Sigurd uttrykte beundring for mødrene. De var hverdagsheltene som holdt familiene sammen og tilrettela livet for familiene. Det fantes f.eks. ikke innlagt vann i husene. Alt vann til matlaging og husvask måtte hentes ved vannposten. Om vinteren måtte det renne fra den hele døgnet for at ikke vannet skulle fryse. Der måtte også mødrene ta klesvaska hele året rundt. Det var tungt nok i sommarsol, og det skal ikke stor fantasi til for å forestille seg hvordan det var i vinterkulde med snøvær og iskald vind. Og rundt en vannpost som renner hele vinteren, ble det selvfølgelig også farlig glatt på «vaskeplassen».

Mødrene holdt også stort sett orden på økonomien. Mange av dem møtte opp på fedrenes arbeidsplasser på lønningsdagen, for å forhindre at lønna ble sterkt redusert eller forsvant helt på ei av byens kneiper. Noen har sagt at det ikke var mye fyll på Enerha-



Flott start på møtet med Vålerenga mannskor.

gen, men de to kåsørene kunne fortelle at jo, da, det var det, og særlig på enkelte adresser hvor det var politiutrykninger både titt og ofte». Politibiler og dasstømmingsbiler var stort sett de eneste bilene som var å se der.

De dårlige boforholdene gjorde at det i den store gjenreisingsfasen i åra etter krigen også dukka opp rinvingsplaner for strøk som Enerhaugen. Det var mye debatt og diskusjon både i media og folk imellom før, under og etter saneringa. Arvid Nilsens udødelige revyviser er allerede nevnt.

Referentens beste venn helt fra førsteklasse på Vålerenga levde sine 5-6 første år på Enerhaugen. Han fnyste i dyp forakt når noen ble mjuke i stemmen og mimra om idyllen som forsvant; «Tullinger! Der var'e f... meg ikke mye idyll!»! Det er kanskje ikke så mye idyll i høyblokkene som står der nå heller, men de kan garantert by på radikalt mye bedre komfort og plass!

Lista over berømteter som har bodd på Enerhaugen er ikke lang, men omfatter iallfall Henrik Wergeland og «landsfaderen» Einar Gerhardsen. Sistnevnte bodde der en kort tid som liten. En annen verdig kandidat kan kanskje være innvandreren fra Latin-Amerika som sa at det var bra der fordi det iallfall ikke fantes slanger...?

Vi sender en stor takk til alle som bidro til nok et vellykka medlemsmøte; Vålerenga mannskor, de fire kåsørene, til publikum og de trofaste kjøkkendamene som holder oss med nystekte vafler og kaffe!

Og til slutt ønsker vi alle og enhver en god og fredelig jul, enten de bor på Vålerenga, Enerhaugen eller andre steder!

Gøy å være med Enerhauggutta tilbake til deres barndoms og ungdoms paradis.



Det er nå 22 år siden Lars Olle Engaas holdt foredrag om Oslo-språket for oss i Vålerenga bydelshus.

Vi har gleden av å gjengi dette for dere:

«Våler-engelsk»

Av Lars Olle Engaas

Nå har ikke jeg bodd på Vål’enga siden 1956, men jeg har gått sju år på folkesko-len og ti år på søndagsskolen. Det siste holdt på å gjøre meg til prest, men nå er jeg overbevist og personlig hedning. Sjøl om jeg ikke har bodd her på 44 år, så har jeg fortsatt Vål’enga i mitt hjerte, og da jeg i 1980 hadde venta i 37 år på at Vål’enga skulle vinne cupfinalen, så feira jeg det ved å gå gatelangs og grine mine gledestårer.

Det kan være litt merkelig at jeg skal prate i et historielag, for her i handa har jeg karakterboka fra realskolen på Teisen, der det i 1958 står at «Lars Olle står me-get svakt i historie og må ta seg sammen om han ønsker å holde tritt med klassen». Jeg hadde nemlig fått karakteren «Ikke» i historie.

Nå var det så mange fag jeg måtte ta meg kraftig sammen i, for sannsynligvis har jeg norgesrekorden i strykkarakterer fra de to første åra på realskolen. Ei opptel-ling i denne karakterboka viser nemlig at jeg hadde karakteren Ng 40 ganger og Ng minus 14 ganger, og Ikke en gang, og det vil si at jeg hadde haugevis av disse karak-tera i den daglige karakterprotokollen. Jeg var absolutt klassens dårligste elev. Det betyr egentlig ikke at jeg var dum i den dumme betydningen av ordet dum, men jeg var umoden og hadde ingen foreldre som kunne hjelpe meg med leksene. Faren min hadde kun fem års folkeskole og mora mi sju år. Til sammen har jeg aleine 23 års utdannelse, men jeg er ikke blitt lykkeligere enn foreldra mine av den grunn. For det står i Predikernes bok, 1. kapittel, 18. vers at den som øker sin kunnskap også øker sin smerte.

Andersen

Jeg husker en episode fra da jeg var liten. Det var 17. mai og vi sto i vinduet og så på Andersen spassere til by’n iført den svarte duskelua. Andersen var den eneste med duskelue i det vidstrakte nabolaget. Ingen hadde heller realskole, og det var langt mellom dem som hadde kosta på seg en framhaldsskole. Herr Andersen var en distingvert mann og gikk ikke som andre folk. Han spasserte også til hverdags. Med duskelua på hue, fortonte det hele seg som en parademarsj gjennom arbeiderstrøket. Andersen var sønn av en tidligere overingeniør på Kværner.

Mora vår sa at Andersen hadde artium, og unga hennes skjønte på tonefallet at det var noe hu engang hadde drømt om. Vi i knebuksene hengte haka i vinduspor-ten, og så på Andersen med det samma blikket som da vi første gang i livet så ei kokosnøtt. Vi skjønte også på mora vår at det var tvilsomt om unga hennes noensinne fikk duskelua, og vi var enige med henne at vi lå dårlig an med utedass og sinkbalje på kjøkkengølvet.

Andersen med duskelua fikk det til å demre for oss små. Inntil da hadde vi ikke skjont at det var forskjell på folk. Plutselig forsto vi at noen mennesker var viktigere enn andre. Fatter’n var stor og sterk, men kunne likevel ikke hamle opp med denna duskelua. Da vi fikk høre at Andersen kunne engelsk, sto vi små og måpte. Det nærmeste vi hadde vært engelsk var travhesten med det engelske navnet Hopping. Andersen er for lengst død og duskelua har for lengst gått av moten. Og takk for det! For meg er An-dersen en illustrasjon på hvordan samfun-net har forandra seg på femti år.

En av lærera mine på Teisen spurte til klassens store latter om jeg kom fra Odal’n på grunn av den måten jeg snakka på. Minst halvparten av klassen min kom fra Vål’enga, og jeg skjønte ikke at jeg snakka no’ annerledes enn dem. Nå skjønner jeg kanskje hvorfor. For det første var jeg født på Vål’enga. Mine klassekamerater på Etterstad var jo ikke født der. De kom fra andre steder i by’n. Dessuten vokste jeg opp på Nygård Tegl-verk, der alle sesongarbeidera kom fra Kongsvingerdistriktet, og det kan hende at det hadde gjort dialekten min litt mer bondsk.

Etter at jeg var ferdig med andre realsko-leklasse på Teisen fløtta familien til Røa, og da opplevde jeg to ting med språket mitt. For det første blei jeg måbba av de fisefine vestkantgutta som snakka som noen golfkøller. Jeg satt blant anna på pulten rett bak Carl Ivar Hagen, og han snakka jo med den affekterte rokokkodi-alekten sin den gang også. Han uttaler for eksempel ’n i ordet huset, noe vi slutta med for fem hundre år sia.

Det andre var at jeg fra å være den dårlig-ste eleven i nynorsk i klassen på Teisen, så trur jeg jammen jeg blei den beste i klassen min på Persbråten, og det med bare en sommerferie imellom. Elevene på

denna vestkantskolen hadde en grenseløs forakt for nynorsken, og det var nærmest populært ikke å lære nynorsk. Ser jeg i karakterboka mi fra Teisen, hadde jeg i nynorsk to T, en Ng pluss, tre Ng og to Ng minus, mens jeg det første året på Persbråten fikk tre Mg, en Mg minus og to T pluss i karakterboka. Det smitta over på andre fag også, så fra å være den dårligste eleven på Teisen, blei jeg plutse-lig skolefink på Persbråten, men det varte bare ett år, så var overgangseffekten borte.

Jeg har tenkt over hva som er så spesi-elt for oss som vokste opp på Vål’enga. Hvorfor har vi denna kjærligheta til bydelen? Jeg trur det skyldes at vi ble stigmatisert som en sosialt dårlig stilt by-del, nærmest som husmannsgutta i by’n. Og vi strødde ikke rundt oss med penger. Jeg kan huske at jeg la en tom konvolutt på alterringen i kjerka da det var ofring. Disse sosiale forholda kombinert med fotballen og dialekten vår, trur jeg det var som skapte denna samhørigheta vi alle føler. Dialekten vår skapte en solidari-tetsfølelse.

Kortfatta språkhistorie:

Osломålet:

Osломålet har ei historie som går langt tilbake i tida, og dialekten burde ha en annen og langt høyere status enn den har i dag. Årsaken til den lave statusen dia-lekten vår har, skyldes at det skjedde ei sosial språkkløyving i byen på 1800-tallet. Det var viktig for borgerskapet å distan-sere seg fra arbeiderklassen, og derfor var både kulturelt og språklig viktig for de fisefine å beholde avstand. Derfor snakka borgerskapet dansk skriftspråk med norsk uttale.

Det er jo ganske merkelig at man kan bruke gudbrandsdalsmål i Østlands-sendinga, men ikke oslomålet. Østlands-sending heter faktisk Østlandssendingen. For å si det skal man ha mange aksjer i ryggsekken og riksmålsordboka på nattbordet.

1. Osломålet er et såkalt jamvektsmål, i likhet med de fleste østnorske og trønderske dialektene. Det går blant anna ut på at vi grunnforma av ordet ender på a, og andre på -e. Det heter f.eks. leva, veta, sitta, komma, men kaste, vaske’, kjenne.

2. Vi bruker «tjuukk» L i mange ord som også kan uttales med r; f.eks. gåL, boL.

3. Osломålet har trøkket på første sta-vinga i de fleste orda: stasjon, telefon, studere.

Lille Birger

Når jeg blar tilbake i minnene fra folke-skolen på Vålerenga, så dukker det fram både morsomme og vemodige minner. Jeg føler trang til å fortelle dere om badetimen vår: Denne badinga skjedde ennå i de dager da Einar Gerhardsen var landshøvding i Haakon den sjuendes rike. Badinga dreide seg utelukkende om hygi-ene, fordi mange fortsatt mangla badekar i heimen. Da sinkbalja blei for lita for den oppvoksende slekt, sto skolen klar med varmtvann og håndkle. Såpestøkket hadde unga sjøl. Alle unga fikk et bad i uka. Badekona bada jentene – og gutta til og med femte klasse. Vaktmester’n bada resten.

Så sto tredve uskyldige guttunger og dusja samtidig i det flislagte kjellerrom-met, gnidde bort møkka på halsen og øyemalte tissefantene til hverandre. Det viktigste i livet den gang var å ha en snur-rebass som var en halv centimeter lengre enn sidemannen i dusjen. Alle juksa litt og gnei litt ekstra godt på krumtappen sin på forhånd i avkleddningsbåsen.

Lille Birger hadde den minste snurrebas-sen hver eneste onsdag. Det var visst fordi han var kristen, mente de mest oppvakte i klassen. Lille Birger blingsa og var den eneste i klassen som brukte briller. Han tilhørte også Harpegjengen. Religionslærer’n som blei kalt Loppe-Tarzan, hadde nemlig delt opp klassen i to grupper: Gutta foran i klasserommet blei kalt for Harpegjengen, mens gutta bakerst blei kalt for Sirupsgjengen.

Stakkars Birger, hvor han kunne trengt all den forbønn som var å oppdrive rundt Sota-hjørnet før han entra dusjen. Møtet med latter’n fra Sirupsgjengen var en yd-mykelse av store dimensjoner. Lille Birger smilte like sårt og forlegent hver eneste gang. Når lille Birger var sjuk, spredte usikkerheta seg i klassen. Lengdemå-lera fikk da en vanskelig oppgave med å finmåle redskapen. Angsten for å bli lat-terliggjort økte. Sjøl dem med standard-størrelsen i orden måtte smugtitte ned på

seg sjøl for å forsikre seg om at den holdt mål i Birgers fravær.

Etterpå var det å få på seg kleda, og da var det om å bli førstemann ferdig. Det var ikke så lett for alle, og lille Birger blei sist nesten bestandig. Det var ikke så rart. Om vinter’n var han den eneste som brukte liv med strømpestropper.

På hjemveien stilte gutta seg opp på rekke og så hvem som kunne pisse lengst i snøen. Dem som kunne legge sammen raskest, fant ut at de lengste snurrebas-sene også pissa lengst. Det ble kalt kombinert, og lengdemålera mente at bestemann skulle få damenes pokal – ak-kurat som i Holmenkollen.

Østkant-målet

Østkantmålet er blitt karakterisert med mange navn: Oslo bymål, Vika-målet, vul-gærspråk, gatespråk og rennestenspråk. I 1907 ga Agmund B. Larsen ut boka «Kristiania bymål – Vulgærspråk med henblikk paa den utvungne dagligtale» Han hevda at østkantmålet hadde sitt opphav i middelaldersk østnorsk. Språk-forskeren Didrik Arup Seip kom også til den samma konklusjonen seinere.

Professor Seip skreiv at før Oslo blei by, levde det språket som ga grunnlag for Oslo-målet. Her møttes opplendinger, romerikinger og folk fra fjordbygdene. Dette har gitt folkemålet i Oslo sin særkarakter alt fra gammel tid. Den dag i dag har østkant-målet mye felles med bygdene nord for Oslo, men også med fjordbygdene sør for byen.

Professor Seip mente at nettopp det folkelige Oslo-målet burde bli mønste-ret for et felles skriftspråk, fordi denne dialekten har den enkleste struktur og bøyningsmønster. «Våler-engelsk» burde altså bli det nye, felles skriftspråket vårt, mente Norges fremste språkforsker. Om så skulle skje ville nok dem fleste lære-bøkene på vestkanten komma til å se ut som kumulerte kommunevalgslister. For-eldra på vestkanten har gamle tradisjoner i å rette lærebøkene til unga sine.

«Våler-engelsk» er altså en dialekt som står på sine egne bein innafor språkvi-tenskapen. Det er den største dialekten i landet. Den snakkes av flere hundre tu-sen mennesker. Likevel er det en under-trykt dialekt. Østkant-målet er uspiselig

for både nullskatteyttere, Aftenposten og NRK. Dialekten vår blir møtt med ar-rogant overbærenhet og distansert forakt fra den avsleepne porselensadelen.

Ikke mange har vært villige til å godta at østkant-målet er en dialekt på lik linje med andre bunadskledde dialekter. Dette skyldes mer sosiale forhold enn man-glende dialektkunnskap. Forfengelige og fisefine mennesker fra borgerskapet og middelklassen har hatt sterkt behov for å distansere seg fra arbeiderklassens sosiale og materielle levekår.

Som det er viktig for bikkja å pisse høyest på løktestolpen, er det viktig for dårene å markere sin sosiale posisjon i samfunnet. Da er det trygt å holde seg til dansk-norsken eller riksmålet, og den språklige dårskapen har gode vekstvilkår på forfengelighetens marked.

Sjølsgagt skulle det ikke være noen rasjo-nell grunn til at språket er forskjellig på øst- og vestsida av Akerselva. Ælva er jo ingen uoverstigelig Amazonflod. Vanligvis er det større geografiske avstander som skaper forskjellige dialekter.

I Oslo var det vindretningen som skapte språkskillene i by’n. Vinden har en tendens til å drive østover. Industrien utvikla seg derfor på østkanten og arbeidera fulgte et-ter. Borgerskapet bosatte seg på vestkanten i god avstand fra industriørøyken.

Språket på Vål’enga skiller seg lite ut ifra de andre arbeiderstrøka på østkanten, men Vål’enga har sannsynligvis på grunn av fotballen markedsfort dialekten bedre enn de andre bydelene. Folka på Vål’enga har heller aldri lagt skjul på sine sosiale og geografiske røtter.

Nå kan det tenkes at det er noen små forskjeller også mellom bydelene i Oslo indre øst. Her på Vålerenga var det folk som kom nedover Strømsveien og innover Enebakkeveien som slo seg ned, mens folka som kom nedover Trond-heimsveien slo seg ned på Rodeløkka og der omkring.

Det ga ingen privilegier å komma fra Vål’enga. Husmannsgutta i hovedstaden utvikla sin egen samhørighet gjennom dialekten sin og fotballen. Karakteristisk for Vål’engafolket er at dem forakter snobbeskap, hyklери og fisefine mennesker. Til gjengjeld har dem stor sans for dem uhøytidelige og naturlige menneskene.

Som bydel har Vål'enga inntil for ikke så mange år sia fungert som en homogen bydel. Arbeiderpartiet fikk i sine velmaktsdager åtti prosent av stemmene på Vål'enga. Disse politiske og sosiale forholda har bidratt til å utvikle den spesielle samhörighets- og solidaritetsfølelsen som har vært i denne bydelen. Denne fellesskapsfølelsen har hele tiden vært grunnlaget for at dialekten vår lever i beste velgående.

Språkskiller

De språklige skillene mellom østkanten og vestkanten er fortsatt større enn mange innbiller seg. I søttiåra gjennomførte man flere talemålsundersøkelser på øst- og vestkanten. Naturlig nok blei bydelene Frogner og Vål'enga plukka ut til undersøkelsene.

Disse undersøkelsene viste at 65 prosent av menna hadde a-ender i bestemt form entall av hukjønnsorda (gata, sola, brygga), mens bare 10 prosent av menna på Frogner tok disse a-endingene i sin munn.

Kvinnene har større behov for å signalisere sin sosiale status gjennom språket enn menna. Deres oppgave utafor hjemmet var tidligere stort sett kun å bidra med sitt vakre utseende. Derfor snakka dem også såkalt «penere». Bare snaut seks prosent av kvinnene på Frogner brukte a-endinga i hukjønnsord, mens den tilsvarende prosenten på Vål'enga var førti.

«De» – «Dem»

Få ord i språket vårt er så farlige som de personlige pronomena «de» og «dem». Folk på vestkanten er livredde for å bruke «dem», og på østkanten liker vi å bruke «dem», «døm», «dom» mye bedre enn «de».

Disse talemålsundersøkelsene viste at 78 prosent av kvinnene på Frogner brukte subjektforma «de» der avhengighetsforma «dem» skulle vært brukt. Dette skyldes ikke at gramatikkundervisninga er elendig på vestkanten, men at pronomenet «dem» er sosialt stigmatisert på vestkanten. I rettskrivingas navn må det jo sies at vi passer oss for å si «de».

Både øst- og vestkanten har lange tradisjoner i å latterliggjøre hverandres språk. Årsaken ligger sjølsagt i de store klassemotsetningene i hovedstaden, som fortsatt er like store som før, ja kanskje enda større, i alle fall mellom indre øst og vestkanten. Nå kan vestkantgutta innimellom også ta et og annet østkantord i bruk – gjerne når dem skal vise seg litt. Da kan man høre jappen si «Er'u gæ'ærn! Det virker både kjekt og litt vovet på den tilkomne eller forsørgede viv.

Dramatisk jul i 1880

Kun flaks og tilfældigheter hindret en katastrofe på Vålerenga denne natta i jula 1880. Tenk om den ærverdige gården hadde brent ned, og de som bodde der hadde brent inne. Dette var tjue år før gården ble prestegård, og familien Salomonsen og deres tjenere bodde der. Klippet fant vi i Nasjonalbibliotekets arkiv, og det er hentet fra Dagbladet 28. desember 1880.

Vi på Vål'enga må også være forsiktig med å slenge ut noen gær'ne en-ender i kameratflokk. Ord som hytten, bryggen, og solen er rein og skjær gudsbespottelse og kvalifiserer automatisk til gapestokk på Sota-hjørnet. Heller ikke skal vi snakke «bondsk». Grenseovergangene er ofte hårfine, og det kan være lett å trampe uti språksalaten.

Østkantdialekten vår er arvesølv. Det er en eldgammel dialekt, hvor fattig på ære den måtte være. Østkantmålet er alltid blitt nedvurdert, og det er en villfarelse å tru at vår dialekt er en mindreverdige dialekt. Finn-Erik Vinje, språkprofessor og tidligere språkkonsulent i NRK har sagt mye rart. En gang sa han at østkantdialekten var en sosiolekt – altså ikke en fullverdige dialekt. Nå har språksnobben Finn-Erik Vinje for vane å uttale seg på et syltynt grunnlag. Han har mye av for at dialekten vår er undertrykt i NRK.

Det er dialektene våre som er det egentlige språket vårt. Skriftspråket har bare vært allemannseie i litt over hundre år. Så kan man lure på hvorfor noen dialekter kalles vakre, rotnorske og poetiske, mens andre dialekter kalles for flate, flau, vulgære og simple. For vår dialekt kan den svake sosiale posisjonen skyldes den nære kontakt med det skrevne språket, og det var viktig for borgerskapet å distansere seg fra vår dialekt, gi det et klassestempel, bruke den til å gjøre narr av folk og trykke dem nedover på den sosiale rangstigen.

Dialekten er en del av oss sjøl. Det er den som gir oss identitet. Vi har ingen grunn til å skamme oss over vår egen østkantdialekt. Den er en like gammel, ekte og vakker dialekt som en hvilken som helst annen bunadskledd dialekt i landet vårt.

Forsøg paa Mordbrand. Paa Sagfører Salomonsens Gaard paa Vaalerengen gjordes inat Forsøg paa Mordbrand. Ved et rent Tilfælde hindredes imidlertid Mordbrænderen i Udførelsen af sin skrækkelige, vel forberedte Plan. En ung Mand, som havde været ude og turet Jul og desaarsag kom noget sent hjem, boede nemlig i nævnte Gaard. Ved sin Hjemkomst hørte han ligesom om noget puslede og knirkede inde i Vedskjulet. Han agtede imidlertid ikke noget herpaa, da han antog, at det var en af Tjenestepigerne, som endnu var oppe og havde noget at hente dernede. Da han var kommen helt ind i Gangen, fik han imidlertid se, at det lyste stærkt ud fra Vedboden. Han tilkaldte strax Hjælp; Døren, som var tillukket sprængtes, og ved de tililendes ihærdige Anstrængelser slukkedes Ilden strax og uden anden Assistanse. Det viste sig ved nærmere Undersøgelse, at der ikke kan være Tvil om andet, end at Ilden maa være paasat. En Matte, som laa lige op mod Væggen, var gjen-nemfugt med Parafin. Havde den unge Mand kommet en 5 à 10 Minutter senere hjem, havde ethvert Slukningsforsøg sandsynligvis været umuligt.

Johnny Vaaga



Andre side vist fram av VAIL-damene Ingrid Andersen (stående), Bergljot Larsen og Randi Amundsen.



Vi ser her fanas ene side der den står inntil veggen i bydelshuset under åpningen i juni 1992.

Den bortkomne VAIL-fana

Av Even Haugseth

I boka «Knivstikkergata» kan vi lese mye interessant om VAALERENGEN ARBEIDERIDRETTSKLAG.

Det er et mysterium hvor det er blitt av dette idrettslagets fane. Det hadde seg slik at da Hedmarksgata 2 skulle gjøres i stand til å bli vårt nye bydelshus på begynnelsen av 1990-tallet, fikk husets styre den originale fana. Den var gammel og begynte å bli i dårlig forfatning, så det ble bestemt at den skulle leveres til Kunstin-dustrimuseet for restaurering. Da den ble hentet tilbake, var det antakelig ingen som åpnet rullen den var pakket inn i.

Rullen med fana lå lenge på ei hylle på kontoret som historielaget hadde sammen med bydelshuset og vellet i annen etasje i Hedmarksgata 2. Da vi flyttet til Vålerenga kirke i 2007, tok vi med oss denne og stativet for å oppbevare det på vårt nye arkivrom der. Den ble heller ikke der åpnet før boklanseringa av «Knivstikkergata» i 2021.

Vi fikk oss en overraskelse, for inni rullen lå det noe helt annet; ei fane som antakelig ikke har noe med Vålerenga å gjøre. Vi har prøvd å etterlyse eieren av den fana vi nå sitter med. Antakelig tilhører den en kristen forening. Det står ikke navnet på foreningen, bare at den er stiftet i 1906. Hvis noen har tips, så tas det imot med takk. Vi kontakter museet, for å forsøke å finne ut om de fortsatt kan ha vår fane.



Dette er fana som vi fikk tilbake fra museet. Hvis noen kan fortelle oss hvilken forening den har tilhørt, tar vi gjerne imot forslag.

Henger'n takker av

- Vål'enga er livet mitt, sier Terje "Henger'n" Hellerud (83). VIFs bohem, æresmedlem og seriemester 1965 i fotball og NM-mester 1960 og 1962 i ishockey takker nå av. Grunnet hofte- og ryggproblemer i mange år, har han nå hatt sin siste arbeidsdag på Valle. Her viser han stolt fram seriemesterpokalen fra 1965.

Foto: Jarle Teigøy/VIF Historie.





Snekkerverkstedet i bakgården av Totengata 7, malt av kunstneren Harald Risberg i 1959. Maleriet eies av Arve Johansson.

Totengata 7 - med staller, høyloft og snekkerverksted i bakgården

av Bjørn Arild Gjerdalen

Totengata 7 var en laftet gård på 2 ½ etasje, oppført i 1877. Inngangen til bakgården var en port mellom nr. 7 og nr. 9. Bakgården med to staller, høyloft og to snekkerverksteder ble bygget rundt 1877.

I 1891 var det N.O. Krog som eide Totengata 7, han bodde i gården. Leietagerne var da en kjørekar, en vognmann, to som var kalte seg arbeidere, tre tomtarbeidere, en rørlegger og en murer.

I 1914 eide Edv. Lunde gården, leietagerne var da en malersvenn, en snekker, to murere og fem personer som kalte seg arbeidere.

I 1950 eide kjøpmann Daniel Thoresen som bodde i Totengata 1 gården, han eide 6 av gårdene i Totengata, samt flere andre gårder på Vålerenga.

I 1950 var leietagerne en bygningsarbeider, fire som kalte seg arbeidere, en elektriker, en oppkjøper og en lager ekspeditør. I bakbygningen bodde det en snekkermester og en snekkersvenn.

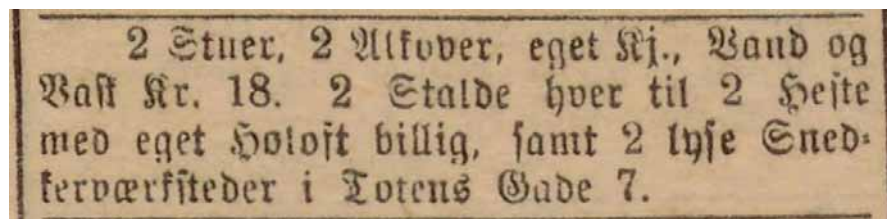
Her bodde i tillegg ektefeller og veldig mange barn.

Bakgården i nummer 7 ble tegnet av Reidar Lerdal i 1935. Tegningen ble publisert i Arbeiderbladet samme år, med tittelen Landlig idyll i Oslo. Lerdal lagde flere slike blyant og kulltegninger rundt i byen på denne tiden.

Teksten i Arbeiderbladet til denne tegningen var minst like idyllisk:

Et like morsomt som malerisk motiv fra våre dagers Oslo. Det er den gamle stallen og låvebygningen i Totengata 7, som tegneren her har forevige. Det er sikkert mange som vil forplikte seg på at dette bildet er fra tykkeste landsbygda og ikke fra Vålerengen. Men fra Vålerengen er det altså.

Morgenposten 29. desember 1900



Liv Hellsaa som bodde i Totengata 8 har fortalt om Nilsen som bodde her i syver'n, han pleide å komme hjem i drosje. Da visste de fleste at da var han full, og at Margit ville få blomster. Kjøpmann Thoresen nederst i gata sto der også og ventet – det var mange som hadde kjøpt på bok der. Han eide også flere av gårdene i gata, og det var mange ganger så som så med betaling av husleia. Det var derfor Nilsen kom i drosje, så han kunne komme forbi usett om han bøyde seg ned.

I 1950 drev Eilert Johansson snekkerverkstedet i bakgården, det bodde også en snekkermester og en snekkersvenn her i bakbygningen i 1950. Eilert var født i 1908 og bodde på Sinsen. I 1952 flyttet han og familien med 6 barn til Teisen.

Faren til Eilert var også snekker, han kom fra Halland i Sverige. Moren var også svensk.

I 1951 malte billedkunstneren Harald Risberg (1917-1996) snekkerverkstedet i Totengata 7. Et maleri som forteller om en flott bakgård.

Liv Hellsaa har fortalt at snekkerverkstedet var et paradys for ungene, her kunne man komme inn som ærendspike, da var lykken gjort. Herlig varme på ovnen der limet ble varmet og en nydelig lukt av tre, lim og lakk. Lukten og hele atmosfæren her i snekkerverkstedet var for henne noe av det beste hun kunne oppleve.

Der på snekkerverkstedet ble det laget en barneseng til familien Johnsen i nr. 8, den kunne man trekke ut så den ble dobbelt så lang. Det var vårt fineste møbel, syntes Liv – en stund – inntil hun fikk se at alle hennes venner hadde egen seng.

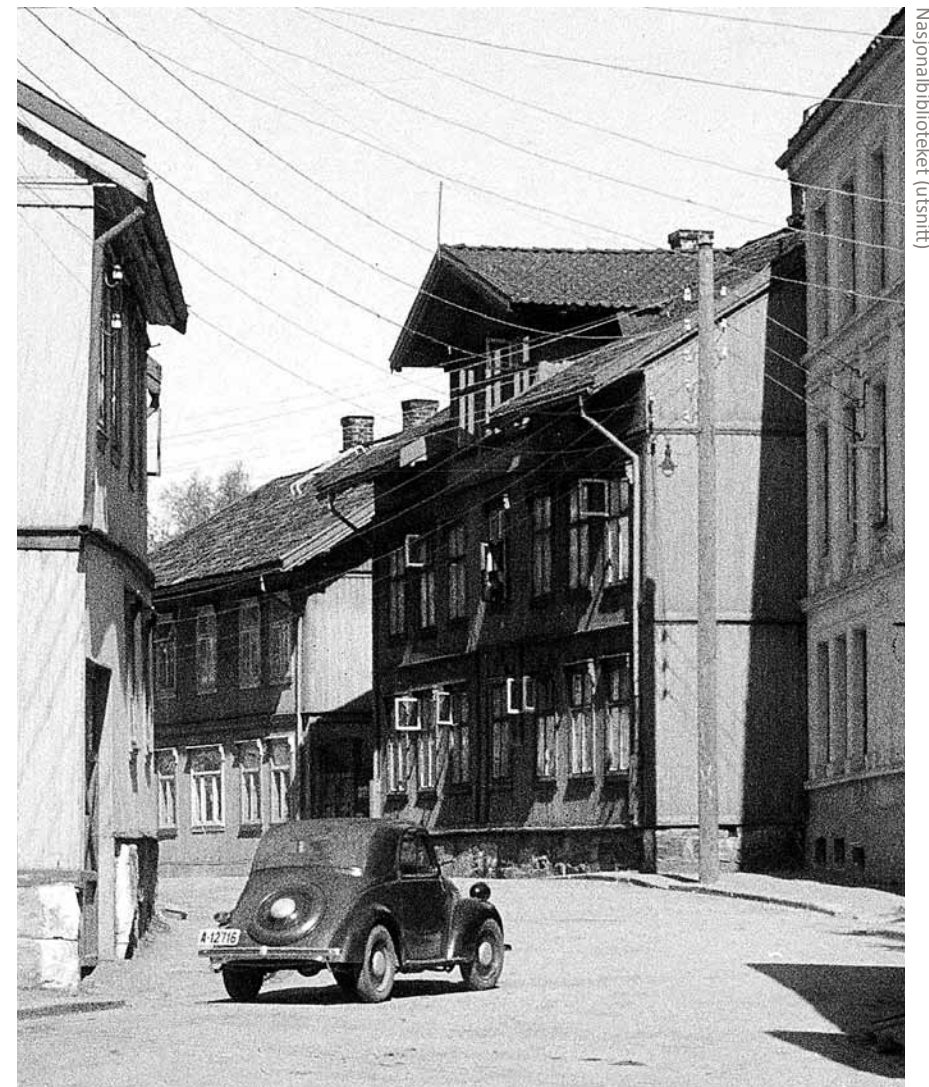
Ståle Hørlyk vokste opp i Totengata 13. Han har fortalt at når gutta i gata fikk tak i brekte hockeykøller på Jordal Amfi, så gikk de til snekker'n i 7'ern og fikk kollene limt sammen. Det var praktisk med en snill og god snekker i gata.

Aage Victor Brøther fra Totengata 10 har fortalt at ungene i gata ofte kom innom

Bakgården ble tegnet av Reidar Lerdal i 1935.



Arbeiderbladet



Totengata 7 ut mot gata rundt 1950. Bilen er en Fiat Topolino fra 1939.

snekkerverkstedet når de trengte materialer til å lage sverd. Og det var aldri nei til ungene når de dro bort og spurte etter materialer.

Natt til 17.mai 1964 brant Totengata 7. Den gamle trebygningen var knusktorr, så brannvesenet måtte gi tapt for ilden. De konsentrerte seg om å hindre ilden i å spre seg til nabobebyggelsen, som var like brannfarlig som Totengata 7 var.

Arne Wold fra Totengata 8 har fortalt at det utbrente huset ble revet etter at det hadde stått utbrent over lengre tid. Det ble reist et stort skur på branntomta. Bertil som bodde i Totengata 1 hadde snekkerverksted i bakgården. I 1950 drev Eilertsen snekkerverkstedet i bakgården sammen med Holger Bertelsen, de to skapte en god drift sammen.....

Totengata 7 etter brannen. Huset ble revet etter å ha stått utbrent over lengre tid.



Arne Wold

Evig skam

Av Marion Schavog og Even Haugseth

Vålerenga har som vi vet, en rik og mangfoldig historie. På godt og vondt. Her er en av de vonde.

Søndag 13. mai 1945. Fem dager etter frigjøringen. Rett før kirketid. Wilma (13) og venninna (12) går nedover Islandsgata. Forbi skolegården. Hestene, bilene, motorsyklene er ikke der lenger. Ingen tyske stemmer. Jentene går videre. Opp til kirka. Til gudstjeneste. Etter kirkebesøket går de samme vei tilbake. Hjem til Wilma. På et bord i entreen ligger en lapp. På badet henger Marie, Wilmas mor. Med skamklipt hode.

Lokal og statlig justis

«De norske tyskerjentene var langt flere enn de fleste er klar over. Den offisielle norske krigshistorien forteller lite om vår behandling av disse kvinnene. De brøt ingen lov, men de valgte fiendens menn. Straffen var knallhard. Mange ble skamklippet av mobben. Langt flere ble utsatt for grove statlige overgrep».

Dette skriver Helle Aarnes i sin bok «Tyskerjentene. Historiene vi aldri ble fortalt». Ved bokas ferdigstillelse satt hun igjen med viktige spørsmål, forteller hun i forordet. Hvorfor vekker tyskerjentene fremdeles så sterke følelser? Hvorfor har ikke forskere og media interessert seg mer for denne gruppa? Og hvorfor har ikke sentrale politikere gjennom alle disse årene som har gått, brydd seg mer om hva som skjedde med dem? Hun skriver også at vi vet lite om hvordan det gikk med tyskerjentene etter krigen.

Hvordan Maries liv etter krigen gikk, vet vi det viktigste om. Det endte etter fem dager. Men hva som skjedde med henne i disse fem dagene og førte frem til beslutningen, vil vi aldri få vite.

Hvem var Marie?

Som så mange andre på den tiden flyttet hun til Oslo fra et sted i Østfold hvor hun ble født i 1907. Som ung kom hun til byen, på samme måte som flere søken, for å søke arbeid. Hun fikk jobb som syerske på en fabrikk. Hun giftet seg med Hans. Han var av tysk slekt og vokste opp i Vika med fem brødre. Marie og Hans fikk datteren Wilma i 1931, hennes eneste barn. Den lille familien endte opp på Vålerenga. Hans jobbet som kelner på en av byens gamle og kjente restauranter. I et avisutklipp fra 1947, som handlet om en rettsak mot ham

i forbindelse med landssvik og tyveri, kom det frem at han var medlem i NS, hadde vervet seg for tyskerne og dro til Østfronten. Den samme avisartikkelen forteller at han var angiver og hadde angitt folk som drev med transport av flyktninger til Sverige. Flere i flyktningeorganisasjonen ble arresterte. Derfor vet vi mer om hva Maries mann drev med, enn vi faktisk vet om hennes handlinger.

Men noe vet vi om henne. Kildene våre er eldre folk vi har snakket med, tidsvitnene som var barn på tiden rundt frigjøringen og bodde i det tette og synlige nabolaget hvor sladderer gikk i melkebutikkene og på gata mellom leiegårdene. Marie var et «blikkfang», fortelles det, elegant og velkledd med et vakkert rødaktig hår, nydelig dame som ble lagt merke til. Alle visste hvem hun var; man snakket om henne. Om man visste at hun og datteren ble boende alene fordi mannen hennes dro til Østfronten, vet vi ikke. Men vi har blitt fortalt at det var på denne tiden Marie stadig oftere ble sett i samtale med tyskerne som holdt til på Vålerenga skole. Og etter hvert ble det folks oppfatning og overbevisning om at hun var venninne av mannen som ble kalt «Motti». En av sjefene på skolen, hvor han hadde kontor og leilighet. Han gikk rundt i stram uniform og ridestøvler, kjørte rundt på en diger motorsykkel og var hatet av nabolaget. Først og fremst fordi han var en hensynsløs bølge. Et tidsvitne fra Orknøygata, rett overfor skolen, forteller at en i nabolaget hadde en gammel buhund, Nussi. Den likte ikke motorsykler og ble redd og bjeffet rasede da «Motti» kom kjørende gjennom gata. Han stoppet og sparket til hunden. Hun var en liten jente, men husker det godt. Også at hunden aldri ble bra igjen. Da krigen endte, stakk for øvrig «Motti» av til Trondheim og ble visstnok skutt der.

Vi har også snakket med Wilmas venninne som var sammen med henne den søndagen de fant Marie hengende på badet. Hun fortalte at Wilma først gikk alene inn i leiligheten og leste lappen som lå på bordet i entreen. Så slapp hun venninnen inn. Hun har også fortalt oss at hun så Marie ble klippet av mobben, unge gutter og hevngjengerrige naboer på Vålerenga som kjørte rundt i en lastebil og samlet opp kvinnene som ble kalt tyskertøser. Mens ungene heseblesende

løp etter. Hun husker de løftet Marie opp da de var ferdig med klippingen. Et annet tidsvitne som var seks år i 1945 og bodde hos bestemoren sin i Islandsgata, fordi foreldrene satt på Grini, har fortalt oss at det ble satt ut taburetter i Orknøygata da kvinnene skulle klippes. Bestemoren tok henne vekk fra vinduet, så hun ikke skulle se det som skjedde, mintes hun. Og et annet tidsvitne vi har snakket med husker at Marie bøyde seg ned og tok opp noe av håret sitt. I dagene etter ble hun sett med skaut og hårløkker hengende utenfor. Hun var like rakrygget som før, mente denne kilden.

Marie ble 38 år gammel.

Wilmas liv

Etter morens død flyttet hun til sin tante, Maries søster, på Kampen. Hun var et 13 år gammelt alvorlig skadeskutt barn. Hun sto foran det siste året på den syvårige folkeskolen som var i ferd med å bli gjenåpnet etter fem år. Skammen, sårene, redselen. Forakt og sosial utestengelse. Vålerenga var et lite og gjennomskiktig samfunn. Folk fulgte med, snakket med hverandre, ungene lyttet til de voksnes samtaler og spredde det videre i gata. Det er grunn til å tro at folk ikke bare visste om morens synlige kontakt med tyskerne på skolen, men også farens medlemskap i NS. Wilmas foreldre må ha fått status som «nazifolk». Hvordan jenta kom seg gjennom denne virkeligheten, vet vi ikke. Men, til tross for denne vanskelige livssituasjonen begynte hun på realskolen året etter. Hun giftet seg første gang da hun var 18 år gammel. Året etter, i 1950, fødte hun en sønn, Trond. Han ble overlatt til sin farmor og vokste opp der. Wilmas ekteskap varte ikke lenge. Hun begynte å vanke på utesteder hvor hun kom i kontakt med narkotika; spanske amfetamintabletter, det første dopet som kom til Norge. Karusellen kom i gang. Hun ble gift for andre gang i 1956. Som sin svigerfar var også han kelner. Trond har fortalt oss at han av og til var på besøk, og at han likte sin stefar godt. Det var mye festing. Mannen ble blind, Wilma forlot ham. Hun utdannet seg til radiotelegrafist og dro til sjøs.

Så ble hun gift for tredje gang. I 1961 fødte hun tvillinger, jente og gutt, som



13. mai 1945. Samme dag som tragedien utspant seg på Vålerenga, vendte kronprins Olav hjem fra London. I åpen bil gjennom gatene opp til Slottet ble han hyllet av jublende mennesker med blomster og flagg. Foto: Leon Jacobsen/Statsarkivet i Bergen.

kom på barnehem hvor de bodde til de var seks år og ble adoptert bort til en familie på Sørlandet. Trond husker at han og farmoren besøkte Wilma før jul i 1961. Hun bodde alene i en sliten leiegård ved Ringnes bryggeri, mannen hennes var fengslet. Den dagen hadde hun også tvil-lingene hos seg. Leiligheten var fattigslig, nesten uten møbler, fortalte Trond. Den eneste pinnestolen fikk farmoren sitte på. Hun hadde ikke komfyr, så hun kokte vann til kaffe på strykejernett sitt. Dette er minner som fortsatt, etter sitt eget harde liv med rus og kriminalitet, lever sterkt i ham.

Trond er i dag 72 år gammel. Hans sterkeste minne er fra 1966. Han var 16 år gammel og dro sammen med noen kamerater til Oslo vest. En av dem var 18 år og hadde bil. De kjørte til Tyrolerkroa, ved Rådhusets borggård, strøket der de

prostituerte trakk. Der traff de på Wilma og snakket litt med henne. Kameratene forsto at det var Tronds mor. Etter en stund sa hun at hun måtte på «jobb». Hun var en av de prostituerte i strøket. Trond ble kjempeslett, har han fortalt oss. Det var hans livs verste øyeblikk; skammen brant. Og den har ikke sloknet etter alle disse årene, kunne vi se da han fortalte om det.

Sonja, den ene tvillingen, Tronds halvsøster, flyttet som voksen tilbake til Oslo. Hun visste svært lite om sitt opphav; spesielt var hun opptatt av hvem besteforeldrene var. Morens identitet visste hun, selv om de aldri hadde hatt kontakt etter at hun og broren ble adoptert bort. Hun hadde bare ett eneste minne om moren, fortalte hun. Det var da hun sto i vinduet på barnehemmet og så bestyreren i høylytt krangel med en kvinne i



Skamklipping. Det finnes få bilder av disse forbrytelsene mot norske kvinner i etterkrigstiden. Dette er fra Bergen og viser overgrep mot en ung jente som hadde vært sammen med en tysk soldat under krigen. Foto: NTB/Scanpix

inngangsdøra. Det var Wilma som ikke fikk komme inn og besøke barna sine.

Da Sonja kom i prat med historielaget vårt i sin søken etter røttene, hadde hun et avisutklipp som omhandlet en prostituert kvinne som var funnet død i veigrøfta ved Frognersetra i 1976. Politiet hadde en mulig teori om at den døde hadde blitt dumpet i grøfta av en kunde og hadde frosset i hjel. Det var Wilma. Hun ble 44 år gammel. I begravelsen var det kun to personer til stede. Sønnen Trond og Wilmas hallik.

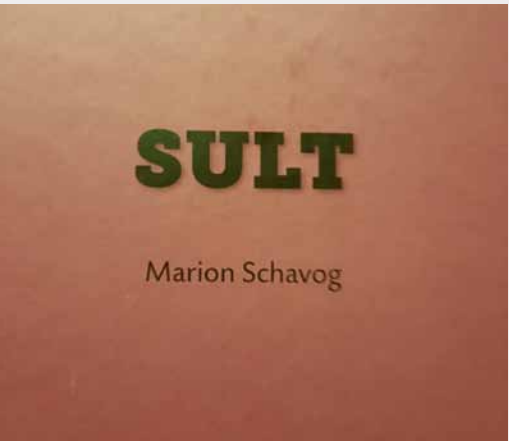
Sonja døde av sykdom 60 år gammel. Vi har også vært i kontakt med hennes tvillingbror. Han ønsker ikke å uttale seg.

Navnene som er brukt i saken er ikke personenes egentlige navn.

Spenningsbok fra Vålerenga

Dette er fortellingen om Esther Larsen og hennes lærer Simon Ødegaard. Esther vokser opp med en merkelig mamma på Vålerenga og Galgeberg på 1960-tallet. Lengsel etter kontakt, spenning og bekreftelse fører henne som femtenåring inn i et forvirrende og farlig forhold til Simon. Hans tankeverden både tiltrekker og forvirrer henne, men fører også til en brå intellektuell oppvåkning. Esthers desperasjon vokser stille og nesten umerkelig, mens hun romantiserte det som skjer, slik at det skal handle om et slags kjærlighetsforhold. Men skam, redsel og fortvilelse tar etter hvert over. Med fatale konsekvenser.

Boka selges hos de fleste bokhandlere på nett. Prisen er der kr 299,-. Forfatteren tilbyr den nå til historielagets medlemmer til kr 190,-. Boka kan bestilles på tlf. 926 02 570 eller ved å sende en e-post til marion.schavog@gmail.com



LESERBREV

Hei!

Jeg bor i Østerdalsgata 4-6. Vi har en bod på gateplan som opprinnelig var en butikk. Jeg tror de solgte tobakk og frukt etc. Senere ble det en nøkkelbutikk der. Har dere noen bilder fra denne butikken?

Vennlig hilsen Runa Sandnes

Takk for din forespørsel, Runa!

Vi kan vel med sikkerhet si at vi ikke har noen bilder av småbutikker i Østerdalsgata i arkivet vårt. Må innrømme at det har vi vel aldri sett heller. Kanskje noen av dere som leser dette bladet har det? Vi hører i så fall gjerne fra dere om dere har bilder eller vet noe om butikkene der. Bildene kan dere få tilbake etter kopiering, og historiene tar vi godt vare på.

I adressebøkene for Kristiania og Oslo kan en finne så mangt:

- 1974-75:
I Østerdalsgata 4 og 6 fant vi ingen næringslokaler.
- 1970-71:
Østerdalsgata 4, 1. etasje:
Otto Stenberg fruktforretning.
I Østerdalsgata 6, 1. etasje fant vi ikke noe næringslokale.
- 1965-66:
Østerdalsgata 4, 1. etasje:
Margit Istad melkeforretning og Otto Stenberg tobakksforretning.
I Østerdalsgata 6, 1. etasje fant vi ikke noe næringslokale.
- 1954:
Østerdalsgata 4, 1. etasje:
Margit Istad melkeforretning og Elida Engebretsen tobakkforretning.
Østerdalsgata 6, 1. etasje:
R. J. Berntsen kolonialforretning. Dette må vel være på hjørnet av Østerdalsgata og Numedalsgata, rett vis-avis Luka.
- 1945:
I nr. 4 hadde da Magna Pettersen melkeforretning og Elida Engebretsen tobakkforretning.
I nr. 6 hadde Martin Brustad kolonialforretning.
- 1929:
I nr. 4 hadde da Sofie Hansen melkeforretning og Mathilde Olsen frugthandel.
I nr. 6 hadde A. Trinborg kolonialhandel.
- 1916:
I nr. 4 hadde Johanne Sæther melkehandel og Sigv. H. Cederqvist pultostforretning.
I nr. 6 hadde H. Carlsen skrædderverksted.
- 1911:
I nr. 4 var det de samme som holdt på som i 1916.
I nr. 6 var det Olava Jensen som hadde spiseforretning.
Om Olava Jensen er det verdt å vite at hun flyttet til Strømsveien 53, på hjørnet foran Sotakiosken og hadde avholdscafe der. Etter det flyttet hun til selveste Sotakafeen i Strømsveien 51. I 1918 driver hun spiseforretning der.
Hun ble kalt for «Mor-Sota» og var mor til fru Hulda Berger som tok over Sotakafeen etter henne.



Kulltegning fra Galgeberg Justisplads av Eivind Amandus Espelid (1898-1974).

Brårikhaugen og Justisplassen

Vi fikk spørsmål fra Berit Thiis som hadde vært på Loppis og funnet en akvarell fra 1947 av Brårikhaugen og Justisplassen og lurte på hvor på Vålerenga dette var.

Så hyggelig å høre fra deg, Berit!

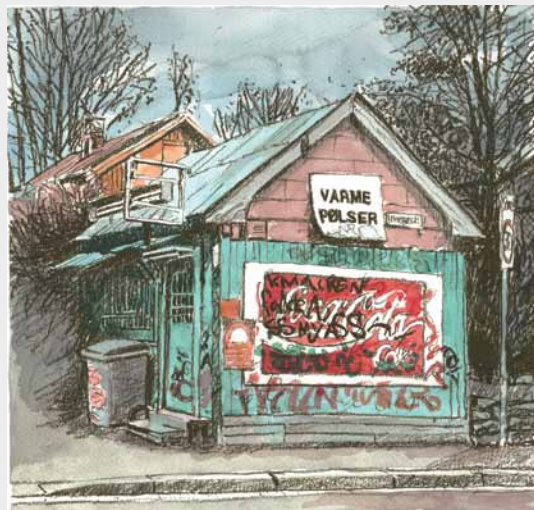
Ja, Brårikhaugen vet vi godt hvor var. Det var der hvor OBOS-bygget Galgeberg 3 ble bygget i 1935. Brårikhaugen var et kallenavn på Galgeberget, uten at vi vet hva det kom av. Kanskje noen som har fått god råd der en gang? Enebakkveien begynte der hvor Jordalga-ta går nå. Enebakkveien 2 og 6 lå oppå denne "haugen". Enebakkveien 6 var et toetasjes og litt "stort" hud i forhold til de andre som lå rett ved. Så vidt vi har forstått, var det "Brårikgår'n". Da monsterhuset Galgeberg 3 skulle bygges, ble alle de små husene i begynnelsen av Enebakkveien og flere med adresse til St. Halvards gate revet. Den dag i dag har ikke Enebakkveien de laveste numrene. Justisplassen var det offisielle "gatenavnet" på Galgeberg mellom 1866 og 1934, riktignok skrevet på litt forskjellige måter.

Brårikhaugen var av en eller annet et yndet sted for kunstnere og andre som tegnet/malte den. Det finnes mange forskjellige varianter av den.

Og den heldige vinneren er...

Marius Brevik ble den heldige vinneren i lotteriet vårt under fotoutstillinga i oktober. Det fine bildet av Fred Arild Ruud med motiv av Sotakiosken har nå fått sin plass hjemme hos Marius.

Vi gratulerer!



Info fra Vålerenga bydelshus



Stor takk for at vi fikk medvirke på den årlige fotoutstillingen. Vi stiller gjerne neste år også. Det ga oss anledning til å presentere vår 35 år lange historie med frivillig innsats og ikke minst de ulike gruppene, som har aktivitet på huset. Vi fikk flere nye forslag til aktiviteter på jubileumshelgen 29. – 30. oktober. Har du lyst til å drive en aktivitet på Vålerenga bydelshus, ta gjerne kontakt med oss.

Bydelshusets "grønne kulturgruppe" etterlyser bilder som viser hvordan og hvor det er blitt dyrket på Vålerenga i "gamle dager". Dette i tilknytning til dyrkeprosjektet vi arbeider med i bydelshusets bakgård, hvor vi legger til rette for en liten pollinator-vennlig urte- og frukthage. Det er også aktuelt for et pilotprosjekt som vi har kalt "grønne allmenninger på Vålerenga". Målet er å kartlegge mulighetene for å etablere utendørs grønne møteplasser med pollinator-vennlige nyttevekster: planter, trær og busker, som alle i nabolaget kan høste av og som krever lite tilsyn og vedlikehold etter etablering - til stor glede og nytte for alle beboere i området i mange år fremover.

Kanskje lokalhistorien kan inspirere oss.

Til slutt kan vi også nevnte at Vålerengen pikekor tar imot nye medlemmer. Koret øver hver onsdag kl. 19.15 – 21.15 i bydelshuset. Sang er livgivende og skaper bånd til andre mennesker.

Ta kontakt med Kirsten Paaby, paaby.kirsten@gmail.com, 909 74 788

Dyrke-gruppens yngste medlem vann og i dyrkekassen er det bringebær.



BLI MEDLEM!
VÅLERENGA VEL
KONTONUMMER: 0530 31 77797
VIPPS: 10617

God jul!

Vålerenga Vel

Familie: Kr 250, Enkeltmedlem: kr 150,-
Student/pensjonist: kr 80,-
Borettslag/Sameie: kr 800,-

KLASSEBILDE



Vålerenga skole

Hvilken klasse er dette og når? Hvem er med på bildet?
Vi hører gjerne fra dere på post@valerenga.org eller kontakt en av oss i styret.
På forhånd takk!

Hei!

På nest siste side i blad nr. 3 er det et klassebilde av en jenteklasse. Mener å ha fått med alle med et par unntak. Dette er mitt klassebilde og mener det er fra 1967. Syvende klasse.

1. rekke fra venstre: Ann-Karin Grønvold, Kari Strøm, Sigrun ?, Turid M. Larsen, Lisbeth Laubo, Merete Aa. Eriksen. Så læreren Peter Plenne, ?, Kari Juliussen, Eva Gran, Ruth Madsen.

2. rekke fra venstre: Berit Markussen, Karin Andersen, Sidsel Bjørnseth, Irene Nygaard, Torill Englund, Anita Lindrup, Lonja Albom, ?, Bente Yssen og Laila Knutsen.

Er ikke helt sikker hvor Grethe Schou står om det er rekke 1 eller 2.

Med vennlig hilsen - Merete Aadnøy Eriksen



Takk til Merete for navnene!

KALENDER



MEDLEMSMØTE 31. januar 2023 kl. 19:00
i Vålerenga kirkes menighetssal

Vålerenga gårds historie på begynnelsen av 1800-tallet

Dere har møtt Ole Peter Nordby fra vårt styre tidligere. Han er en mester i å oppdage ting fra vår lokale historie som vi ikke tidligere har visst om tidligere. Nå er ukjente ting blitt oppdaget om gårdens gamle historie som vi ikke har visst om.

Gå ikke glipp av dette.

Det blir kaffe og vafler slik vi pleier. Trenger du gratis parkering rundt Vålerenga kirke, så kom inn og få parkeringsbevis.

Velkommen!



MEDLEMSMØTE 7. mars 2023 kl. 20:00
i Vålerenga kirkes menighetssal

Jon Arne Corell: RUDOLF NILSEN

Noen husker sikkert at han var hos oss for mange år siden. Nå har han skrevet bøker som han vil fortelle oss om, og kjenner vi han rett, har han nok med seg gitaren og spiller og synger litt for oss denne gangen også.

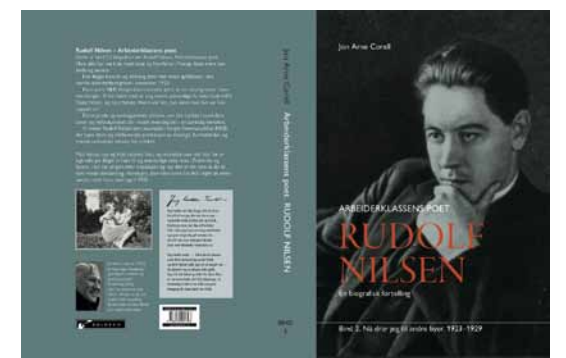
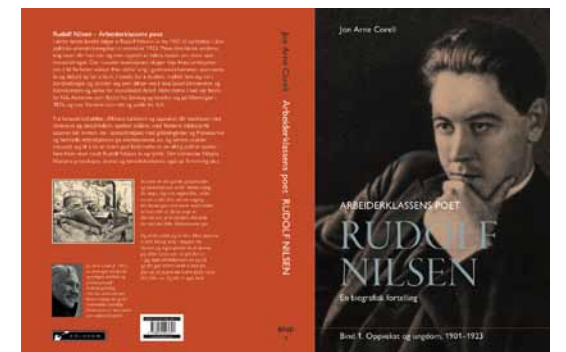
Visesanger, forfatter og komponist Jon Arne Corell har skrevet en biografisk fortelling om Rudolf Nilsens liv, med tittelen Arbeiderklassens poet – Rudolf Nilsen, i to bind, der det første bindet handler om Rudolf Nilsens barndom og oppvekst, og der det andre bindet handler om hans liv etter splittelsen i arbeiderbevegelsen i november 1923 og fram til hans altfor tidlige død i 1929.

Det blir boksalg og signering av bøkene, kr 300,- for enkeltbind eller kr 500,- for begge. Betaling på VIPPS.

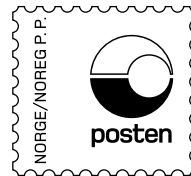
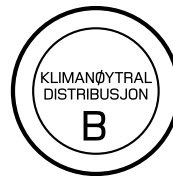
Kaffe og vafler fra våre flinke jenter på kjøkkenet.

Trenger du parkering ved Vålerenga kirke, kom inn og få gratis parkeringsbevis.

Velkommen!



Avsender/Retur:
Vålerenga historielag
Hedmarksgata 2
0658 Oslo



MER GAMMELT ENN NYTT

Årgang 25 - nr. 4/2022
ISSN 1890-9094

Informasjonsblad for
Vålerenga historielag

post@valerenga.org

Bankkonto: 0530 04 78222

Leder

Even Haugseth

Nestleder

Reiner Schaufler

Kasserer

Bjørn Granlund

Sekretær

Håkon Olav Harald Engh

Styremedlem

Gro Shakesby

Varamedlemmer

Marius Brevik

Ole Peter Nordby

Fotogruppe

Fotografering, innsamling og
digitalisering av bilder:

Bjørn Granlund

901 80 290

foto@valerenga.org

Idrettsgruppe

Om bydelens idrettsmiljø

Bjørn Arild Gjerdalen

909 19 250

b.gjerdalen@gmail.com

Fotoutstilling og kalender

Even Haugseth

938 01 902

leder@valerenga.org

Reiner Schaufler

Redaksjon medlemsblad

Even Haugseth

938 01 902

leder@valerenga.org

Marion Schavog

926 02 570

marion.schavog@gmail.com

Kate N. Wohlstedt (korrektur)

Reiner Schaufler (produksjon)

Salgstorget

Bestilling: foto@valerenga.org eller tlf. 901 80 290

KNIVSTIKKERGATA

Kr. 300,- + porto

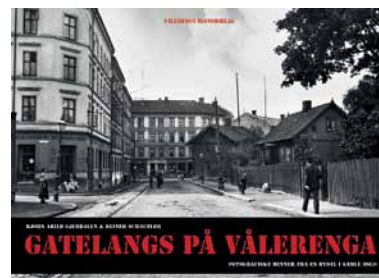


Kalender 2023

kr. 100,-, + porto

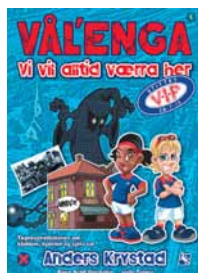
Gatelangs på Vålerenga

Kr. 390,- + porto



Tegneseriebok

Kr. 200,- + porto



Kopp 100,- Caps 100,- Skjorte 180,-

Vålerenga historielag på nett:

valerenga.org

www.facebook.com/valerenga.historielag

Så enkelt er det å støtte Vålerenga historielag

Er du kunde hos Norsk Tipping og tipper
eller spiller Lotto, Joker eller andre spill. Re-
gistrer denne strekkoden og tallrekka under
neste gang, så støtter du indirekte Vålerenga
Historielag. Din innsats og premie blir ufor-
andret.

Takk for støtten!



32774890364462